

POPULÁRNÍ KULTURA A NÁBOŽENSTVÍ

Jitka Schlichtsová

V našich zeměpisných šířkách bývala populární kultura stavěna do kontrastu s tzv. masovou kulturou. Ta byla určena a tvořena „masami pro masy“, byla částečně ideologickým a propagandistickým nástrojem sloužícím k udržování společenské soudržnosti a opozice vůči západnímu světu. Sousedství populární kultura tak u nás získalo a možná si do dnešních dob i udrželo mírně pejorativní nádech odkazující k pokleslé zábavě zhýralého kapitalismu reprezentovaného především Spojenými státy a hollywoodskou filmovou produkcí. Stejně tak je do dnešních dob stavěna do protikladu ke kultuře elitní, ke které tihne či má přístup jen úzká skupina lidí. Avšak jazykem moderní sociologie lze říci, že populární kultura (či zkráceně popkultura) je obecně soubor názorů, myšlenek, postojů, způsobů jejich prezentace a dalších fenoménů, které jsou na základě zcela neformálního společenského konsensu považovány za nejvýraznější v rámci hlavního kulturního proudu na daném území v určitém čase. V dnešní době již snad ani tolik nerozlišujeme místa a území a hovoříme jednoduše o globální popkultuře. Ta propojuje různé vlivy po celé planetě i napříč dekadami.

Jedním z neodmyslitelných fenoménů a věčných témat kulturní tvorby bylo a stále je náboženství, ať už se jedná o náboženství tradiční, nová, či zcela fantazijní. Tomu, jak populární kultura pracuje s náboženstvím, vírou a spiritualitou všeho druhu na různých místech v průběhu několika desetiletí, jsme se rozhodli věnovat toto číslo Dingiru. Téma je to vskutku rozsáhlé, a tak ani přes veškerou snahu nemůžeme v jednom čísle prezentovat všechny příspěvky, které jsme připravili. Některé články – jak už se pomalu stává zvykem – naleznete i v čísle příštím.

Téma náboženství v populární kultuře otevírá článek **Zuzany M. Kostíkové**, který nás seznamuje s výraznými podobami religiálních fenoménů popkultury a možnostmi, jak k nim přistupovat a jak je zkoumat. V článku **Matěje Hájka** se vydáváme do žánru fantasy literatury, kterému vévodí jména slavných spisovatelů J. R. R. Tolkiena a C. S. Lewise. Fantazijní světy obou autorů jsou inspirovány jejich vlastními duchovními postoji a zápasy, a podobně se staly též duchovní inspirací pro generace dalších čtenářů napříč kontinenty i desetiletími. Pro milovníky a znalce sekvenčního umění jsme zařadili příspěvek **Jana Hrona**, který seznamuje s podobami post-sekulární spirituality, jak se s nimi máme možnost setkávat v komiksech. Populární kulturu do značné míry ovlivňuje také technika. Snad největším fenoménem v tomto směru je společnost Apple a její zakladatel Steve Jobs. Klima posvátné úcty a náboženské rétoriky provázející Jobsův život i smrt přibližuje **Jiří B. Kothera**. **Lenka Philippová** se dlouhodobě věnuje studiu náboženství africké diaspory v Karibiku a severní Africe, kde má své kořeny také fenomén zombie. Ve svém článku shrnuje, v jakých podobách se zombie etablovalo v popkultuře a proč. **Jitka Schlichtsová** a **Zuzana M. Kostíková** požádaly o rozhovor českou spisovatelku science fiction **Vilmu Kadlečkovou**. Její úspěšná knižní série Mycelium stojí na setkání ateistického světa planety Země se světem planety Össe, která je naopak náboženství zcela podřízená. Díky úryvku z první knihy této série, umístěnému na třetí stranu obálky, je možné se s Myceliem alespoň zběžně seznámit.



OBSAH

Všeobecné mnišství (<i>Jaroslav Vokoun</i>)	110	
Zahraničí		
Čisté srdce v podezření (<i>Zdeněk Vojtíšek</i>)	115	
Z domova		
Opilí pránou (<i>Martin Ořešník</i>)	116	
Téma		
Není náboženství jako náboženství (<i>Zuzana M. Kostíková</i>)	118	
Únik z reality, nebo do ní? (<i>Matěj Hájek</i>)	121	
Náboženství a komiksy (<i>Jan Hron</i>)	124	
Apple jako náboženská společnost (<i>Jiří B. Kothera</i>)	128	
Návraty ožvlých mrtvol (<i>Lenka Philippová</i>)	131	
Rozhovor s Vilmou Kadlečkovou		
Náboženské podhoubí (<i>Jitka Schlichtsová a Zuzana M. Kostíková</i>)	134	
Info-servis		136
Události		
Vladimír Sánka zproštěn obvinění (<i>Ruth J. Weiniger</i>) ..	138	
Soud o závoj ve škole (<i>Ruth J. Weiniger</i>)	138	
Český Alláh (<i>Ruth J. Weiniger</i>)	138	
Český křesťan mezi pronásledovanými v Súdánu	138 (<i>Zdeněk Vojtíšek</i>)	
Recenze		
Náboženství v maskách fanatismu (<i>Zuzana M. Kostíková</i>)	139	
Česká islamofobie (<i>Miloš Mendel</i>)	139	
Stále znepokojivý host (<i>Jan Sušer</i>)	141	
Reflexe		
Lepším knězem díky zenu (<i>Vladimír Kočandrle</i>)	142	
Dopisy		
Islám mezi abrahámovskými náboženstvími	144 (<i>Josef Potoček</i>)	
Čtení		
V chrámu lidských obětí (<i>Vilma Kadlečková</i>)		

Mgr. **Jitka Schlichtsová** (*1988) je absolventkou Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.